

UZASADNIENIE

W dniu 25 sierpnia 2025 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Karol Nawrocki, działając na podstawie art. 122 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., odmówił podpisania ustawy z dnia 5 sierpnia 2025 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw i przekazał ustawę Sejmowi do ponownego rozpatrzenia. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wetując przedmiotową ustawę stoi na stanowisku, że utrzymywanie w ustawie mechanizmów zapewniających uprzywilejowane traktowanie obywateli Ukrainy względem obywateli Rzeczypospolitej Polskiej w kolejnych latach jest niedopuszczalne. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wskazał, że najbardziej jaskrawym przykładem w tym zakresie jest fakt, że każdy obywatel Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337, z późn. zm.), zwanej dalej także „ustawą specjalną” automatycznie uzyskuje dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej. Sytuacja taka uprzywilejowuje obywateli Ukrainy wobec obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, którzy na terytorium własnego państwa, aby mieć dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej muszą posiadać ubezpieczenie zdrowotne, co oznacza, że Polak chcąc korzystać z tych świadczeń musi pracować, być zarejestrowany i płacić składkę zdrowotną albo być zarejestrowany jako osoba bezrobotna. Prezydent zauważył także, że skala pomocy udzielanej obywatelom Ukrainy powinna zostać ograniczona ze względu na istniejące obciążenia budżetowe, w szczególności dotyczy to wypłaty obywatelom Ukrainy świadczenia wychowawczego „800 plus”. W przedłożonym projekcie ustawy wprowadza się zasadę przyznawania 800 plus wyłącznie dla pracujących Ukraińców. W ten sposób realizowana jest obietnica Rządu z lutego tego roku, która została obecnie przez Rząd złamana.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej dostrzegając potrzebę kontynuowania pomocy obywatelom Ukrainy w związku z prowadzoną przez Federację Rosyjską pełnoskalową wojną przeciw Ukrainie przedkłada projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw, jednakże proponuje w nim zawarcie nowych sprawiedliwych społecznie i adekwatnych do sytuacji w jakiej jesteśmy zasad jej udzielania, w szczególności w zakresie opieki medycznej

oraz świadczenia wychowawczego, udzielanych obywatelom Ukrainy przebywającym legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przedłożony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy zawiera dodatkowo trzy istotne zmiany. Pierwsza dotyczy zmian w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, gdzie przewiduje się podwyższenie kary za nielegalne przekroczenie polskiej granicy, do 5 lat pozbawienia wolności. Nielegalni migranci muszą wiedzieć, że Polska twardo respektuje swoje prawo i wyciąga konsekwencje za jego nieprzestrzeganie. Polska granica ma być skutecznie chroniona zarówno na zachodzie jak i na wschodzie, północy czy południu. Kolejną zmianą w Kodeksie karnym jest wprowadzenie na takich samych zasadach jak za propagowanie nazizmu, komunizmu czy faszyzmu - kary za propagowanie banderyzmu oraz działań OUN-UPA. Drugą zmianą powiązaną ze zmianami w Kodeksie karnym jest zmiana w ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. W ustawie dookreślone zostaną przepisy w zakresie ludobójstwa dokonywanego przez OUN-UPA, tak żeby dla każdego było jasne, że banderyzm na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest nielegalny. Proponowane zmiany w tym zakresie znajdują bez wątpienia szerokie ponadpartyjne poparcie w polskim Parlamencie. Minęło już dużo czasu, przeszłość nie powinna ważyć na naszej wspólnej przyszłości. Byliśmy i jesteśmy solidarni i to nic dziwnego, że także oczekujemy, że ta solidarność zostanie odwzajemniona. Społeczeństwo oczekuje prawdy i szczerości w sprawach trudnych, takich jak ludobójstwo na Wołyniu. Nie możemy się dłużej godzić na pozorowane gesty. To nie jest kwestia zemsty, lecz pamięci i godności. Polacy nigdy nie zapominają o swoich ofiarach i nigdy ich nie opuszczają. To nasz obowiązek wobec przeszłości, wobec cywilizacji chrześcijańskiej, którą reprezentujemy, wobec honoru narodowego, ale przede wszystkim - wobec wszystkich ofiar ludobójstwa, które czekają na godny pochówek. To także lekcja dla następnych pokoleń, ponieważ muszą one wiedzieć, że zachowaliśmy się tak jak trzeba i podjęliśmy w tym zakresie także stosowane działania prawne i legislacyjne.

Należy podnieść, że wszystkich oburzyło zachowanie obywateli Ukrainy, którzy podczas koncertu na Stadionie Narodowym postępowali niegodnie i promowali symbole banderowskie. Państwo Polskie nie może zgodzić się na takie karygodne incydenty. Zawsze będzie twarda reakcja, także przy pomocy dolegliwych instrumentów prawnych dla sprawców. Ktoś kto nie rozumie i nie szanuje naszej historii i wrażliwości, ten nie będzie mógł przebywać na polskiej ziemi. Nie będzie żadnego niuansowania w tym temacie. Krzywda jest krzywdą, a zło jest złem i tak będzie to przez nas nazywane i tak traktowane. Niuansowanie w tych tematach prowadzi

do takich sytuacji jak te ostatnio. Nie będzie na to zgody będzie tylko twarda jednoznaczna decyzja - deportacja i zakaz wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Ofiarą ludobójstwa były tysiące Polaków na Wołyniu i czymś absolutnie niegodnym jest jakkolwiek próba negowania tego faktu na polskiej ziemi. Przedkładając ten projekt ustawy przedstawiamy te okoliczności jednoznacznie, ponieważ Polacy byli solidarni i mają prawo, jak nikt inny oczekiwać w tej sprawie wrażliwości i wdzięczności. W relacjach z Ukrainą musi być ten nowy etap równowagi, dobrych wzajemnych relacji budowanych na sprawiedliwych, jasnych zasadach i na prawdzie. Nie chodzi o odwrócenie się plecami, o jakąkolwiek zmianę naszego kursu wobec ukraińskiego wysiłku w tej wojnie, w której nasz wschodni sąsiad jest ofiarą, a nie sprawcą. Chodzi o uczciwość i równowagę w naszych wzajemnych relacjach. Chcemy i musimy wprowadzić zmiany, które nie odbierają praw, ale likwidują preferencje.

Trzecią zmianą jest zmiana w ustawie z 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim. Projekt nowelizacji ustawy specjalnej zawiera wiele przepisów przedłużających legalny pobyt ukraińskich uchodźców w Polsce. Proponuje się także zmianę w ustawie o obywatelstwie polskim, która będzie dotyczyła nie tylko Ukraińców, ale wszystkich innych osób, które do Polski przyjeżdżają. Chodzi o zmianę okresu umożliwiającego ubieganie się o obywatelstwo polskie. Proponuje się go wydłużyć z obowiązujących obecnie 3 lat na 10 lat. Obecna sytuacja wymaga takiej aktualizacji. Posiadanie obywatelstwa polskiego to wielka wartość i musi być tak traktowana. Polskie obywatelstwo to ogromny przywilej, który daje prawo do decydowania o losach Rzeczypospolitej Polskiej.

W wecie złożonym do ustawy dotyczącej tej materii Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej stwierdził, że będzie robił wszystko, aby odsunąć wojnę od Polski, dlatego musi upomnieć się o te zmiany, które przywracają równowagę relacji. Jeśli tego nie zrobimy nie unikniemy złych emocji i złych sytuacji w przyszłości, a to nie pomoże nam pokonać Rosji, która jest tu wrogiem i agresorem.

I. Cel i istota projektowanych rozwiązań

Zasadniczym celem projektowanej ustawy jest uszczelnienie oraz zmiana warunków udzielania pomocy przez Rzeczpospolitą Polską dla obywateli Ukrainy przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy. Projekt ustawy, przewiduje przedłużenie okresu obowiązywania oraz modyfikację niektórych rozwiązań prawnych, w tym związanych z dostępem obywateli Ukrainy do świadczeń do rynku pracy, edukacji, świadczeń zdrowotnych, świadczeń na rzecz rodzin i świadczeń socjalnych

oraz możliwości pobytu osób należących do grup wrażliwych w obiektach zbiorowego zakwaterowania. W szczególności przedłożona inicjatywa ustawodawcza ma na celu:

- 1) zapewnienie równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, zarówno dla obywateli Polski, jak i obywateli innych państw, w tym Ukrainy przebywających legalnie na terenie Polski;
- 2) zmianę kryteriów przyznawania obywatelom Ukrainy przebywającym legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, wypłacane rodzicom i opiekunom na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia zwane jako „800 plus”.

Od momentu rozpoczęcia przez Federację Rosyjską pełnoskalowej, napastniczej wojny przeciwko Ukrainie tj. od dnia 24 lutego 2022 r. Polska i jej społeczeństwo wykazała ogromną solidarność i pomoc humanitarną wobec obywateli Ukrainy, którzy przybyli na teren Polski uciekając przed skutkami wojny. Państwo polskie udzieliło wówczas szerokiego wsparcia socjalnego i materialnego, które w następnych latach było utrzymywane i rozszerzane. Nadmienić także należy, że już w pierwszych dniach napaści Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, Polacy, samoistnie bez wsparcia państwa, udzielali na szeroką skalę pomocy uchodźcom ukraińskim, przyjmując ich pod swój dach, udzielając wsparcia materialnego i niematerialnego. Skala tej pomocy jaką wówczas udzieliło obywatelom Ukrainy polskie społeczeństwo była ogromna, nieporównywalna do pomocy jakiej wówczas udzieliły społeczeństwa w innych krajach europejskich. Dotychczas Polska zajmuje pierwsze miejsce (w stosunku do PKB) wśród wszystkich państw, które zaangażowały się w pomoc Ukrainie. Polskie wsparcie jako pierwsze dotarło na ukraiński front w znaczących ilościach. To Polska przekazała największą liczbę ciężkiego uzbrojenia, w tym czołgów i armatohaubic, które wsparło wysiłek zbrojny Ukrainy w czasie gdy państwo to potrzebowało natychmiastowej pomocy aby odeprzeć napaść wojsk Federacji Rosyjskiej. Polska jest też w czołówce państw, które – w liczbach bezwzględnych – przyjęły najwięcej uchodźców. Jak obliczył Eurostat, w grudniu 2024 r. na tysiąc mieszkańców Polski przypadało 27 ukraińskich uchodźców – przyjęliśmy najwięcej (w stosunku do ilości mieszkańców), podobnie jak kraje bałtyckie i nasi południowi sąsiedzi. Polski rząd współfinansował zakwaterowanie i wyżywienie dla uchodźców z Ukrainy – do 30 czerwca 2024 r. z tego rozwiązania skorzystały ponad dwa miliony obywateli Ukrainy. Z danych MSWiA wynika, że koszty utrzymania uchodźców wojennych z Ukrainy objętych ochroną tymczasową w 2022 r. wyniosły 4,9 mld zł i były najwyższe wśród krajów

członkowskich OECD. W 2023 r. ta suma wyniosła 2,5 mld zł. Jak wynika z badań Polskiego Instytutu Ekonomicznego 77 proc. Polaków udzieliło wsparcia Ukraińcom niezależnie od wsparcia państwa. Pomoc ta przybierała różne formy – od wsparcia finansowego i rzeczowego, przez różnego rodzaju działania wolontariackie, aż po udostępnianie własnych domów i mieszkań osobom potrzebującym. Aż 7 proc. Polaków przyjęło uchodźców pod własny dach.

Ustawa specjalna obowiązuje od 24 lutego 2022 r., i określa szereg przywilejów i ułatwień dla obywateli Ukrainy przebywających na terenie Polski w skutek konfliktu zbrojnego na Ukrainie. Należy jednak zauważyć, że dalsze utrzymywanie niektórych preferencyjnych rozwiązań wyłącznie dla obywateli Ukrainy jest niedopuszczalne, bowiem może prowadzić do poczucia niesprawiedliwości wśród obywateli polskich oraz obywateli innych państw przebywających legalnie na terytorium Polski.

Zapewnienie równych warunków, w szczególności do świadczeń opieki zdrowotnej jest niezbędne dla utrzymania zaufania obywateli do instytucji państwowych, zaś wyrównanie warunków korzystania z systemu opieki zdrowotnej pozwoli na bardziej efektywne zarządzanie środkami publicznymi na ten cel. Takie rozwiązanie prowadzi również do zapobiegania potencjalnym nadużyciom przez osoby nieuczciwie korzystające z polskiego systemu opieki zdrowotnej. Dlatego w projekcie znajduje się zasada, że obywatele Ukrainy będą mogli skorzystać ze służby zdrowia pod warunkiem, że pracują i posiadają ubezpieczenie zdrowotne.

Należy podnieść, że dotychczasowa skala udzielonej opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych obywatelom Ukrainy jest ogromna pod względem liczby obywateli Ukrainy korzystających z tej pomocy oraz zaangażowania środków publicznych na ten cel.

Od lutego 2022 r. do końca września 2024 r. ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych pacjenci z Ukrainy skorzystali w następujący sposób:

- 1) ponad 1,1 mln w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej;
- 2) 514 tys. w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej;
- 3) 457 tys. w ramach leczenia szpitalnego;
- 4) 21 tys. zostało objętych opieką psychiatryczną (stacjonarną i ambulatoryjną);
- 5) wykonano 77 tys. szczepień u dzieci .

Pacjenci z Ukrainy mają zapewniony szczególnie łatwy dostęp do opieki onkologicznej – korzystają z leczenia, w tym leczenia szpitalnego. Ze świadczeń onkologii klinicznej

skorzystało blisko 7 tys. pacjentów z Ukrainy, a ze świadczeń z zakresu onkologii i hematologii dziecięcej – ponad tysiąc dzieci.

Łącznie ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych skorzystało 1,3 mln uchodźców. Całkowity koszt tego leczenia wyniósł 4,3 mld zł.

Obecnie obywatele Ukrainy mają również prawo do wszelkich świadczeń z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, w tym usług świadczonych przez psychologów. Biorąc pod uwagę szczególne wyzwanie w zakresie ochrony zdrowia psychicznego w związku z wojną na Ukrainie, Ministerstwo Zdrowia uruchomiło program pilotażowy dotyczący oddziaływań terapeutycznych skierowanych do osób z doświadczeniem traumy.

(podane wyżej dane dotyczące udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej dla obywateli Ukrainy finansowanych ze środków publicznych pochodzą z oficjalnej stron internetowej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i zostały zamieszczone na stronie w dniu 23 lutego 2025r.)

Projektowane zmiany w ustawie specjalnej mają także na celu uwzględnienie obecnych możliwości finansowych państwa, związanych z udzielaniem pomocy dla obywateli Ukrainy przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ustawy specjalnej. Mając na uwadze obecny stan finansów publicznych oraz pogłębiający się deficyt budżetowy, który łącznie za ostatnie 12 miesięcy sięga już 285 mld złotych, uzasadnionym jest ograniczenie możliwości przyznawania obywatelom Ukrainy przebywającym legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej świadczeń wychowawczych o których mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci ograniczając je dla osób, które legalnie pracują albo prowadzą działalność gospodarczą w Polsce oraz zamieszkują z dzieckiem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Projektowana nowelizacja ustawy specjalnej utrzymuje potrzebne rozwiązania zawarte w zawetowanej ustawie z dnia 5 sierpnia 2025 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw, które w założeniach miały uszczelnić system udzielania pomocy oraz wygaszać części działań pomocowych dla obywateli Ukrainy przebywających legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ustawy specjalnej. Rozwiązania w tym zakresie, w szczególności dotyczące jednoznacznego wykluczenia możliwości udzielenia ochrony tymczasowej osobom, które po wybuchu wojny taką ochronę nabyły już w innym kraju,

likwidujące możliwości nadawania uprawnień obywatelom Ukrainy, którzy krótkoterminowo przekraczają granicę na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, wprowadzające obowiązek obecności dzieci bez względu na wiek przy nadawaniu im numerów PESEL, wprowadzające regulacje zapobiegające próbom zalegalizowania pobytu przez obywateli państw trzecich, którzy nigdy nie pozostawali w relacjach rodzinnych z obywatelami Ukrainy, czy umożliwiające egzekwowanie zwrotu nienależnie pobranych przez cudzoziemca świadczeń należy ocenić pozytywnie.

Jednocześnie nowelizacja ustawy specjalnej zawarta w przedłożonym projekcie znosi możliwość przedłużenia okresu spoczywania terminów załatwiania przez wojewodów określonych spraw administracyjnych do dnia 4 marca 2026 r. Takie rozwiązanie przewidywała zawetowana ustawa z dnia 5 sierpnia 2025 r. . Polegało ono na przedłużeniu do dnia 4 marca 2026 r. okresu, w którym bieg terminów na załatwienie spraw dotyczących udzielenia zezwoleń na pobyt czasowy, pobyt stały, pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub cofnięcia tych zezwoleń oraz zmiany zezwolenia na pobyt czasowy i pracę lub zmiany zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji w postępowaniach prowadzonych przez wojewodę nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu. Należy zgodzić się z opinią Rzecznika Praw Obywatelskich do ówczesnie procedowanego projektu ustawy nowelizującej ustawę specjalną, zawartą w wystąpieniu z dnia 27 czerwca 2025 r. do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdzie Rzecznik Praw Obywatelskich krytycznie odniósł się do tych rozwiązań istniejących w obowiązującej ustawie specjalnej i przedłużaniu okresu ich stosowania do dnia 4 marca 2026 r. podkreślając, (...) „że pozbawiło ono cudzoziemców możliwości wywarcia wpływu na działania organu i szybkość załatwienia ich sprawy”. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich (...), „problem związany ze znaczącym wzrostem liczby składanych przez cudzoziemców wniosków o udzielenie zezwoleń na pobyt nie może być rozwiązywany poprzez pozbawienie cudzoziemców przysługujących im dotychczas środków prawnych dotyczących bezczynności, przewlekłości lub naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki. Wprowadzenie powyższej zmiany i przedłużenie okresu spoczywania terminów do dnia 4 marca 2026 r. oznacza odebranie cudzoziemcom uprawnień związanych z naruszeniem przez organ prowadzący postępowanie terminów załatwiania spraw na niemal cztery lata. W znaczący sposób wpływa to na sytuację prawnopobytową i życiową cudzoziemców, pozostawiając ich w stanie niepewności prawnej i ograniczając prawo do życia rodzinnego czy możliwość rozwoju zawodowego. Ponadto Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał, (...), że

występujące od wielu lat problemy związane ze zwiększoną liczbą wniosków o udzielenie zezwolenia na pobyt powinny skutkować podjęciem systemowych działań usprawniających funkcjonowanie administracji publicznej, w szczególności przez zwiększenie zasobów kadrowych urzędów wojewódzkich i dostosowanie ich do realnego obciążenia. Konsekwencją wieloletnich zaniedbań organizacyjnych i kadrowych nie powinno być odebranie cudzoziemcom przysługujących im narzędzi prawnych. Takie rozwiązanie prowadzi bowiem do utrwalenia praktyki, w której organ administracji publicznej nie ponosi odpowiedzialności za nieterminowe działanie, a strona postępowania jest pozbawiona możliwości skutecznego dochodzenia rozstrzygnięcia sprawy.” Zgadzając się z argumentacją przedstawioną przez Rzecznika Praw Obywatelskich należy podnieść, że tego rodzaju regulacje prawne mające swoje źródło w tzw. „legislacji covidowej” powinny być sukcesywnie usuwane z systemu prawa, bowiem mogą spotkać się z zarzutem niezgodności z art. 2 Konstytucji, który stanowi, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Ponadto obecnie w Polsce nie ma stanu epidemii COVID – 19 ani innej epidemii wywołanej przez chorobę zakaźną oraz nie ma wprowadzanego na obszarze całego kraju stanu nadzwyczajnego, a tym samym nie ma nadzwyczajnej sytuacji wymagającej wprowadzania epizodycznych, szczególnych rozwiązań prawnych.

W przedłożonej nowelizacji ustawy specjalnej zrezygnowano również z przepisów które zawierała zawetowana przez Prezydenta ustawa z dnia 5 sierpnia 2025 r., dotyczących możliwości zaciągania przez Bank Gospodarstwa Krajowego kredytów i pożyczek na rzecz Funduszu Pomocy w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy.

Ponadto w projektowanej ustawie przewiduje się zmiany w:

- 1) ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela;
- 2) ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych;
- 3) ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych;
- 4) ustawie z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty;
- 5) ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny;
- 6) ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 7) ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
- 8) ustawie z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim.

- 9) ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej.

II. Dotychczasowy stan prawny w zakresie nowelizowanej ustawy w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337, z późn. zm.) została uchwalona w celu stworzenia szczególnej regulacji prawnej zapewniającej doraźną podstawę prawną do legalnego pobytu obywatelom Ukrainy, którzy w wyniku działań wojennych zostali zmuszeni do opuszczenia swojej ojczyzny. Ustawa specjalna zapewnia tymczasowe wsparcie niezbędne do zabezpieczenia egzystencji i godnych warunków bytowych dla obywateli Ukrainy przebywających na terenie naszego kraju.

Obecnie okres, w którym pobyt obywateli Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny kończy się z dniem 30 września 2025 r. Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2024/1836 z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie przedłużenia tymczasowej ochrony wprowadzonej decyzją wykonawczą (UE) 2022/382, wydana na podstawie art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między Państwami Członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami (Dz. Urz. UE L 212 z 07.08.2001, str. 12 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 4, str. 162), dokonała przedłużenia okresu udzielania przedmiotowej ochrony do dnia 4 marca 2026 r.

Projektowana nowelizacja ustawy specjalnej przedłuża okres obowiązywania tymczasowej ochrony w Rzeczypospolitej Polskiej do dnia wskazanego w wyżej wymienionej decyzji wykonawczej oraz przewiduje zmianę, modyfikację oraz rezygnację z części rozwiązań prawnych określających rodzaje wsparcia oraz zasady legalizowania pobytu obywateli Ukrainy przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie.

III. Proponowane zmiany w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz w innych zmienianych ustawach

1. Projektowana nowelizacja ustawy specjalnej przewiduje przedłużenie okresu obowiązywania rozwiązań prawnych przewidzianych w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, do dnia 4 marca 2026 r. Dotyczy to, w szczególności:

- 1) okresu, w którym pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Ukrainy, którzy przybyli na to terytorium w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy, jest uznawany za legalny, a także związanego z tym dostępu do rynku pracy, edukacji, świadczeń zdrowotnych, świadczeń na rzecz rodzin i świadczeń socjalnych, oraz możliwości pobytu osób należących do grup wrażliwych w obiektach zbiorowego zakwaterowania;
- 2) okresu, w którym organ gminy może upoważnić pracowników administracji publicznej lub jednostek organizacyjnych danej gminy, zgłoszonych przez ich pracodawców jako wolontariuszy do wykonywania czynności umożliwiających uzyskanie numeru PESEL przez obywateli Ukrainy;
- 3) okresu, w którym dopuszcza się tymczasowe wykorzystanie oddanego do użytkowania obiektu budowlanego, na potrzeby zamieszkania zbiorowego obywateli Ukrainy;
- 4) okresu ważności wydanych lub udzielonych obywatelom Ukrainy: wiz krajowych, zezwoleń na pobyt czasowy, kart pobytu, polskich dokumentów tożsamości cudzoziemca, dokumentów „zgoda na pobyt tolerowany”, jak również okresu, w którym uznaje się za legalny pobyt obywatela Ukrainy na terytorium Polski na podstawie: wizy Schengen wydanej przez organ polski, wizy wydanej przez inne państwo obszaru Schengen, dokumentu, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich, wydanego przez właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, albo innego dokumentu pobytowego wydanego przez organ tego państwa, uprawniającego do podróży po terytorium innych państw tego obszaru oraz w ramach ruchu bezwizowego;
- 5) okresu niestosowania przepisów dotyczących wymaganego dochodu (art. 142 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach) w postępowaniach w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej

przez obywatela Ukrainy, jeżeli o udzielenie tego zezwolenia ubiega się obywatel Ukrainy, który wykonuje działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej,

- 6) okresu, w którym udziela się obywatelowi Ukrainy zezwolenia na pobyt czasowy na okres 1 roku, licząc od dnia wydania decyzji, w przypadku gdy nie spełnia on wymogów udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Polski przez okres dłuższy niż 3 miesiące, lub wobec obywatela Ukrainy zachodzą okoliczności uzasadniające odmowę udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy inne niż określone w art. 100 ust. 1 pkt 2–5 lub art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach lub gdy udziela się obywatelowi Ukrainy zezwolenia na pobyt czasowy na okres 6 miesięcy w sytuacji, o której mowa w art. 181 ust. 1 lub art. 185a tej ustawy;
- 7) okresu, w którym można nie wszczynać, w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 1–8 i 10–16 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu, w stosunku do obywatela Ukrainy
- 8) okresu, w którym umożliwia się prowadzenie w grupie międzyszkolnej dodatkowej nauki języka polskiego, o której mowa w art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe;
- 9) okresu, w którym minister właściwy do spraw zdrowia może nadać numer odpowiadający numerowi prawa wykonywania zawodu na wniosek lekarza albo lekarza dentystry, który uzyskał zaświadczenie, o którym mowa w art. 9 ust. 7 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry, i zgłosił zamiar udzielania świadczeń zdrowotnych obywatelom Ukrainy;

2. Projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw przewiduje zmianę, modyfikację oraz rezygnację z części rozwiązań określających rodzaje wsparcia oraz zasady legalizowania pobytu obywateli Ukrainy przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie. Dotyczy to w szczególności następujących kwestii:

A. Projektowana nowelizacja ustawy specjalnej w art. 26 ust. 1 pkt 2 przewiduje dodanie nowych warunków jakie musi spełnić obywatel Ukrainy aby ubiegać się o przyznanie świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy

państwa w wychowywaniu dzieci. Osoba tak będzie musiała spełnić łącznie następujące warunki:

- 1) zamieszkuje z dzieckiem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) z tytułu aktywności zawodowej w rozumieniu art. 7 pkt 2 lit. a, b i d ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowywaniu dziecka – „Aktywny rodzic” (Dz. U. poz. 858) podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu od podstawy, której łączna wysokość wynosi nie mniej niż 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę w rozumieniu tej ustawy. Przepisy art. 10 ust. 4-7 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowywaniu dziecka – „Aktywny rodzic” będzie miał w tej sytuacji stosowany.
- 3) dziecko, na które ubiega się o świadczenie wychowawcze lub otrzymuje świadczenie wychowawcze, realizuje odpowiednio obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązek szkolny albo obowiązek nauki, zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737), co zostało potwierdzone w wyniku weryfikacji dokonanej na podstawie art. 66b ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 152), chyba że dziecko jest w wieku, w jakim obowiązki te go nie dotyczą, albo obowiązki te zostały mu odroczone, albo dziecko realizuje obowiązek nauki przez uczęszczanie do uczelni należącej do polskiego systemu szkolnictwa wyższego, na kwalifikacyjny kurs zawodowy albo na praktykę absolwencką, o której mowa w ustawie z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich (Dz. U. z 2018 r. poz. 1244 oraz z 2025 r. poz. 620), zgodnie z art. 36 ust. 12 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe,”

Zgodnie z projektowanym art. 26 ust. 3bd realizację przez dziecko obowiązku nauki przez uczęszczanie do uczelni należącej do polskiego systemu szkolnictwa wyższego, na kwalifikacyjny kurs zawodowy albo na praktykę absolwencką, o której mowa w ustawie z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich, osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze lub je pobierająca potwierdza zaświadczeniem wydanym przez uczelnię, organizatora kwalifikacyjnego kursu zawodowego albo praktyki absolwenckiej.

Dodatkowo w projektowanej nowelizacji w art. 26 ust. be ustawy specjalnej wprowadza się przepis, który nakłada na Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku stwierdzenia niespełnienia przez obywatela Ukrainy warunków, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy specjalnej obowiązek uchylenia w drodze decyzji prawa do świadczenia wychowawczego. Wprowadzenie tego rozwiązania jest podyktowane potrzebą zapewnienia kontroli

i uszczelnianiem systemu wsparcia dla obywateli Ukrainy w zakresie udzielania świadczenia wychowawczego.

Projektowana ustawa, co do zasady, wejdzie w życie z dniem 1 października 2025 r. Natomiast zmian w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy specjalnej wejdzie w życie później tj. z dniem 1 grudnia 2025 r., tak aby adresaci tych norm – obywatele Ukrainy przebywający legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogli dostosować się do wprowadzonych regulacji.

W nowelizowanej ustawie specjalnej w art. 37 ust. 1 ustawy proponuje się wprowadzenie zmiany polegającej na tym, że, co do zasady, uprawnionym do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych był obywatel Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy specjalnej, jeżeli będzie on objęty powszechnym - obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym.

W związku z tym proponuje się następujące brzmienie art. 37 ust. 1 ustawy specjalnej:

„Obywatel Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, jest uprawniony do opieki medycznej udzielanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obejmującej świadczenia opieki zdrowotnej tak jak osoba posiadająca obywatelstwo polskie, pod warunkiem spełniania wymogów określonych w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, z późn. zm.), na zasadach i w trybie określonym w tej ustawie”.

Projektowana ustawa co do zasady wejdzie w życie z dniem 1 października 2025 r. Natomiast zmiana w art. 37 ust. 1 ustawy specjalnej wejdzie w życie później tj. z dniem 1 listopada 2026 r., tak aby adresaci tych norm – obywatele Ukrainy przebywający legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogli dostosować się do wprowadzonych regulacji.

Jednocześnie podkreślenia wymaga to, że w ustawie specjalnej zostaje utrzymany przepis art. 37 ust. 1b, który przewiduje, że opieka medyczna przysługuje również osobom, które odniosły obrażenia w wyniku działań wojennych prowadzonych na terytorium Ukrainy, niespełniającym warunków, o których mowa w art. 2 ustawy specjalnej i nieuprawnionym do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie innych przepisów lub umów międzynarodowych, które zostały przetransportowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej.

Regulacja ta była i jest wyrazem wsparcia humanitarnego jakie państwo polskie udziela ofiarom wojny na Ukrainie, w szczególności rannym żołnierzom Sił Zbrojnych Ukrainy oraz

cywilom w tym dzieciom, którzy odnieśli rany i kontuzje w wynik napastniczych działań zbrojnych Federacji Rosyjskiej przeciw Ukrainie. Podkreślenia także wymaga, że przez istniejące od września 2022 r. centrum ewakuacji medycznych MEDEVAC Hub Jasionka koło Rzeszowa do czerwca 2024 r. przetransportowano łącznie ok. 3 tys. pacjentów z Ukrainy na dalsze leczenie do 18 państw.

B. Ponadto w nowelizacji ustawy specjalnej przewiduje się:

- 1) wykluczenie możliwości nadawania uprawnień obywatelom Ukrainy, którzy krótkoterminowo przekraczają granicę na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego bowiem charakter ich pobytu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej nie jest związany bezpośrednio z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy;
- 2) doprecyzowanie obowiązku przekazywania przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, który tworzy oraz prowadzi w systemie teleinformatycznym krajowy zbiór rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców, informacji o dokumentach potwierdzających posiadanie statusu powodującego wyłączenie stosowania ustawy na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy specjalnej. Pozwoli to na prawidłowe prowadzenie stosownego rejestru Komendantowi Głównemu Straży Granicznej;
- 3) zmianę zakresu danych przechowywanych w rejestrze Komendanta Głównego Straży Granicznej poprzez: usunięcie własnoręcznego podpisu, doprecyzowanie obowiązku wpisywania danych z dokumentów stanowiących podstawę przekroczenia granicy oraz dodanie odcisków linii papilarnych, w celu jednoznacznej identyfikacji osób;
- 4) nałożenie wymogu osobistej obecności dzieci bez względu na wiek, przy nadawaniu numeru PESEL;
- 5) zniesienie konieczności zapewnienia przez organ gminy realizacji zadania pobierania odcisków palców w miejscu pobytu danej osoby;
- 6) doprecyzowanie sposobu potwierdzania więzów rodzinnych, o których mowa w art. 4 ust. 4 pkt 20 ustawy specjalnej, dokumentami stanu cywilnego lub innymi dokumentami wydanymi przez właściwe władze kraju;
- 7) wprowadzenie możliwości wykorzystania mechanizmów identyfikacji biometrycznej w obszarze wizerunku osoby przy nadawaniu numeru PESEL;
- 8) wprowadzenie zmian technicznych w zakresie sposobu rejestracji w rejestrze PESEL danych dotyczących zmiany statusu UKR;

- 9) wskazanie organu gminy właściwego do rejestracji danych cudzoziemca ze statusem UKR, o których mowa w art. 8 pkt 3–3a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności;
- 10) podniesienie wymaganego minimum liczby mieszkańców, aby uznać ośrodek za obiekt zbiorowego zakwaterowania, z 10 do 20 z jednoczesnym zachowaniem wszystkich wyjątków od tej zasady oraz dodaniem wyjątku odnośnie ośrodków dedykowanych dla osób, o których mowa art. 27e, za zgodą ministra właściwego do spraw rodziny;
- 11) określenie terminu zakończenia przyjmowania uchodźców wojennych z Ukrainy do ośrodków zbiorowego zakwaterowania na 2025 r., poza grupami wrażliwymi wskazanymi w ustawie;
- 12) doprecyzowanie grup wrażliwych, którym wojewoda nadal będzie mógł udzielać pomocy;
- 13) doprecyzowanie przypadków, w których wojewoda może wykwaterować obywatela Ukrainy z ośrodka;
- 14) zmianę części rozwiązań dotyczących Funduszu Pomocy;
- 15) zakończenie utrzymywania portalu „Praca w Polsce” oraz związana z tym zmiana ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
- 16) doprecyzowanie przepisów dotyczących pieczy zastępczej poprzez wskazanie, iż sprawowanie nadzoru nad opiekunami przez jednostki powiatu powinno uwzględniać również przestrzeganie praw dziecka;
- 17) przywrócenie wymogów, obowiązujących dla placówek sprawujących opiekę nad dziećmi, których stosowanie mogło być czasowo zawieszone;
- 18) doprecyzowanie, że zezwolenia, o których mowa w art. 42a ust. 1 ustawy specjalnej (zezwolenia na pobyt czasowy wydawane na okres 1 roku, licząc od dnia wydania decyzji, w przypadku gdy obywatel Ukrainy nie spełnia wymogów udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące, lub wobec obywatela Ukrainy zachodzą okoliczności uzasadniające odmowę udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy), mogą być udzielone tylko raz;
- 19) rozszerzenie katalogu przesłanek do uchylenia zezwolenia z art. 42a, w sytuacji gdy obywatel Ukrainy:
 - a) złożył wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub

- b) zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego,
 - c) w przypadku gdy związek małżeński został zawarty w celu obejścia przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego;
- 20) aktualizację wymogów do nabycia statusu CUKR oraz uregulowanie legalności pobytu obywateli Ukrainy, którzy do 4 marca 2026 r. złożą wniosek o status CUKR, do czasu uzyskania rozstrzygnięcia;
- 21) kontynuowanie do 31 grudnia 2025 r. wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych związanych z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy;
- 22) wydłużenie obowiązywania przepisów umożliwiających w szkole, w której utworzono dodatkowy oddział w celu zapewnienia kształcenia, wychowania i opieki dzieciom i uczniom będącym obywatelami Ukrainy, przydzielenia nauczycielowi, za jego zgodą, godzin ponadwymiarowych;
- 23) umożliwienie przydzielania godzin ponadwymiarowych w wymiarze wyższym niż określony w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela nauczycielowi języka polskiego, za jego zgodą, także w szkole, w której nie utworzono dodatkowego oddziału w celu zapewnienia kształcenia, wychowania i opieki dzieciom i uczniom będącym obywatelami Ukrainy, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa;
- 24) wydłużenie okresu, w którym zniesiono:
- a) wymóg potwierdzenia znajomości języka polskiego dokumentem, o którym mowa w art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, w przypadku zatrudnienia na stanowisku pomocy nauczyciela, o którym mowa w art. 165 ust. 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, osoby nieposiadającej obywatelstwa polskiego – osoba zatrudniona na tym stanowisku musi posiadać znajomość języka polskiego w mowie i piśmie w stopniu umożliwiającym pomoc uczniowi, który nie zna języka polskiego albo zna go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki,
 - b) wymóg potwierdzenia znajomości języka polskiego dokumentem, o którym mowa w art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, w przypadku zatrudnienia na stanowisku asystenta międzykulturowego, o którym mowa w art. 165 ust. 8a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, osoby nieposiadającej obywatelstwa polskiego – osoba zatrudniona na tym stanowisku musi posiadać znajomość

- języka polskiego w mowie i piśmie w stopniu umożliwiającym pomoc uczniowi, który nie zna języka polskiego albo zna go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki,
- c) stosowanie przepisu art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych w razie podjęcia przez uprawnionego pracy w jednostkach, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, na stanowisku: pomocy nauczyciela, nauczyciela języka polskiego lub nauczyciela prowadzącego dodatkową naukę języka polskiego, nauczyciela innego niż wymieniony powyżej, jeżeli w dniu nawiązania z nauczycielem stosunku pracy do szkoły uczęszcza co najmniej jeden uczeń będący obywatelem Ukrainy, którego pobyt na terytorium RP jest uznawany za legalny;
- 25) wydłużenie do 31 grudnia 2025 r. okresu, w którym możliwe jest świadczenie usług psychologicznych na rzecz obywateli Ukrainy przez przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Ukrainy posiadających odpowiednie wykształcenie uzyskane w Ukrainie;
- 26) doprecyzowanie terminu, w jakim Rada Ministrów ma złożyć ostateczne sprawozdanie z wykonania ustawy.

Zmiana w **ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela** (Dz. U. z 2024 r. poz. 986 i 1871 oraz z 2025 r. poz. 620 i 1019) polega na nowelizacji brzmienia art. 91a ust. 4. Zmiana ta wynika z uchwalonej ustawy z dnia 25 lipca 2025 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw.

Zmiana w **ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych** (Dz. U. z 2025 r. poz. 163, 340, 368, 620, 680 i 1022) oraz w **ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych** (Dz. U. z 2025 r. poz. 278, 340, 620, 680, 1022 i 1074) ma na celu przedłużenie do końca 2026 r. preferencji podatkowych stanowiących podatkowe wsparcie w związku z trwającym konfliktem w Ukrainie. Preferencje przewidziane obecnie obowiązują do końca 2025 r.

Zmiana w **ustawie z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty** (Dz. U. z 2024 r. poz. 1287 i 1897 oraz z 2025 r. poz. 619 i 769) ma na celu uszczelnienie tzw. systemu uproszczonego, umożliwiającego wykonywanie zawodu lekarza i lekarza dentysty przez obywateli Ukrainy oraz inne osoby, które uzyskały kwalifikacje lekarza lub lekarza dentysty poza Unią Europejską;

Zmiana w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383) polega na nadaniu nowego brzmienia w art. 256 § 1a.

Artykuł 256 § 1 stanowi „Kto publicznie propaguje nazistowski, komunistyczny, faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”.

Proponuje się nadanie następującego brzmienia art. 256 § 1a „Tej samej karze podlega, kto publicznie propaguje ideologię nazistowską, komunistyczną, faszystowską, ideologię Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcja Bandery i Ukraińskiej Armii Powstańczej lub ideologię nawołującą do użycia przemocy w celu wpływania na życie polityczne lub społeczne”.

Celem wprowadzenia projektowanej zmiany w art. 256 § 1a ustawy – Kodeks karny jest uniemożliwienie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej publicznego propagowania ideologii Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcja Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA) w tym uniemożliwienie publicznego głoszenia kłamstw na temat zbrodni ludobójstwa na Wołyniu i w sąsiednich regionach II Rzeczypospolitej Polskiej, tj. na terenie województwa wołyńskiego, poleskiego, lwowskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego i lubelskiego w latach 1943-1945.

Ponadto w projektowanej zmianie ustawy – Kodeks karny proponuje się nadać nowe brzmienie w art. 264 § 2 i 3. Przepisom tym proponuje się nadać następujące brzmienie:

„§ 2. Kto wbrew przepisom przekracza granicę Rzeczypospolitej Polskiej, używając przemocy, groźby, podstępu lub we współdziałaniu z innymi osobami, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

§ 3. Kto organizuje innym osobom przekraczanie wbrew przepisom granicy Rzeczypospolitej Polskiej, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do lat 12.”.

Zmiana w art. 264 § 2 i 3 zakłada podwyższenie ustawowego zakresu kary za nielegalne przekraczanie granicy państwowej oraz organizowanie innym osobom nielegalne przekraczanie granicy państwowej. Przedstawiona propozycja podniesienia wymiaru kary za nielegalne przekraczanie granicy państwowej oraz organizowanie nielegalnego przerzutu ludzi przez granicę państwową wynika z konieczności podjęcia zdecydowanych działań przez Państwo Polskie, które powinno uruchomić wszelkie środki pozwalające na zablokowanie tego procederu. Nadal trwa pełnoskalowa wojna prowadzona przez Federację Rosyjską przeciwko

Ukrainie. Nadal mają miejsce nieprzyjazne działania Białorusi w stosunku do Państwa Polskiego. Nie bez znaczenia jest też obecna sytuacja na granicy z Niemcami i Litwą gdzie zauważa się wzrost liczby osób, które nielegalnie próbują przedostać się na teren naszego kraju. Sytuacja na polskich granicach, wojna na Ukrainie oraz agresywna polityka Białorusi istotnie wpływa na stopień bezpieczeństwa w naszym kraju, w tym na bezpieczeństwo na granicach państwa. Powoduje to konieczność prowadzenia ciągłego procesu wzmacniania systemu bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej w wymiarze nie tylko militarnym ale także pozamilitarnym. Jednym z takich działań jest zaproponowane podniesienie kary za nielegalne przekraczanie granicy państwowej oraz organizowanie tego typu nielegalnych działań.

Zmiana w ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2023 r. poz. 102) polega na:

1. Nadaniu w art. 1 w pkt 1 w lit. a nowego brzmienia tiretu trzeciego. W nowym brzmieniu przepis art. 1 pkt 1 lit. a będzie miał następujące brzmienie:

„Art. 1 Ustawa reguluje:

1) ewidencjonowanie, gromadzenie, przechowywanie, opracowywanie, zabezpieczenie, udostępnianie i publikowanie dokumentów organów bezpieczeństwa państwa, wytworzonych oraz gromadzonych od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r., a także organów bezpieczeństwa Trzeciej Rzeszy Niemieckiej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, dotyczących:

a) popełnionych na osobach narodowości polskiej lub obywatelach polskich innych narodowości w okresie od dnia 8 listopada 1917 r. do dnia 31 lipca 1990 r.:

- zbrodni nazistowskich,
- zbrodni komunistycznych,
- zbrodni członków i współpracowników Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcji Bandery i Ukraińskiej Armii Powstańczej oraz innych ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką,
- innych przestępstw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne” (...).

2. Nadaniu nowego brzmienia art. 2a:

„Art. 2a. Zbrodniami członków i współpracowników Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcji Bandery i Ukraińskiej Armii Powstańczej oraz innych ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką w rozumieniu ustawy jest zbrodnia ludobójstwa dokonana na terytorium II Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1943-1945,

a także inne czyny polegające na stosowaniu przemocy, terroru lub innych form naruszania praw człowieka wobec jednostek lub grup ludności narodowości polskiej lub obywateli polskich innych narodowości.”.

Celem proponowanej zmiany jest uniemożliwienie głoszenia kłamstw na temat zbrodni ludobójstwa na Wołyniu i w sąsiednich regionach, w przestrzeni obowiązywania polskiego prawa jak też położenie kresu gloryfikowania ideologii Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcja Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA). Szkodliwość bezkarności publicznego zakłamywania historii, zwłaszcza w tak tragicznym aspekcie jakim był akt eksterminacji w szczególności ludności polskiej, żydowskiej, czeskiej, słowackiej, ormiańskiej i ukraińskiej nie budzi wątpliwości. Podczas okupacji terytorium II Rzeczypospolitej przez Trzecią Rzeszę Niemiecką, w okresie od lutego 1943 r. do 1945 r., na terenie byłego województwa wołyńskiego, jak również województwa lwowskiego, tarnopolskiego, poleskiego, stanisławowskiego i lubelskiego doszło do masowej eksterminacji ludności polskiej przez nacjonalistów ukraińskich. Antypolskie czystki etniczne miały swoje apogeum w niedzielę 11 lipca 1943 r. Tego dnia na Wołyniu ukraińscy oprawcy zaatakowali 100 miejscowości. W lipcu i sierpniu 1943 r. zginęło co najmniej 20 tys. Polaków. Na podstawie istniejących danych naukowych można stwierdzić, że w wyniku akcji OUN-B i UPA poniosło śmierć przeszło 100 tysięcy Polaków (60 tysięcy na Wołyniu i porównywalna liczba na terenach innych województw).

Część formacji nacjonalistów ukraińskich powstała pod bezpośrednią kuratelą Trzeciej Rzeszy Niemieckiej. W roku 1943 doszło do powstania ochotniczej 14 Dywizji Grenadierów SS Galizien. Inspiracją powstania dywizji wyszła ze środowiska OUN frakcji melnykowców. Nacjonalistyczna formacja dopuściła się szeregu zbrodni wojennych, wśród których najokrutniejszą była masakra miejscowości Huta Pieniacka w 1944 r. Zaraz po tych tragicznych wydarzeniach rozpoczęto tworzenie fałszywej interpretacji wydarzeń, niszczenie i fałszowanie dowodów, zaprzeczanie, ukrywanie oraz przemilczanie zbrodni, a także przedstawianie dla nich usprawiedliwień.

Dzisiejsza Ukraina prowadzi nadal politykę historyczną negującą fakt, a w szczególności rozmiary ludobójstwa dokonanego przez OUN-B i UPA. W ślad za tym czynią to w Polsce zarówno przedstawiciele najwyższych władz Ukrainy – np. Dmytro Kułeba, ówczesny Minister Spraw Zagranicznych podczas Campus Polska w Olsztynie w sierpniu 2024 r., gdy zrównał ludobójstwo na Wołyniu z „Akcją Wisła” z 1947 r. (a Lubelszczyznę, Podkarpacie i Małopolskę nazwał terytoriami ukraińskimi), jak i niektórzy obywatele Ukrainy lub

obywatele polscy ukraińskiego pochodzenia, którzy niekiedy wygłaszają mowy i śpiewają publicznie w Polsce pieśni sławiące zbrodniarzy z OUN-B i UPA, w tym w szczególności Stepana Bandery. Jest to tym bardziej rażące, bulwersujące i szkodliwe, że od 24 lutego 2022 r., tj. od pierwszego dnia brutalnej agresji na niepodległą Ukrainę, Polska i Polacy udzielili i udzielają Ukrainie i Ukraińcom ogromnej pomocy militarnej, materialnej i humanitarnej, której wartość wynosi już kilkadziesiąt miliardów złotych. Polacy, w tym także potomkowie bestialsko pomordowanych na Wołyniu, Lubelszczyźnie i w innych regionach udzielali schronienia milionom uchodźców uciekających przed śmiercią niesioną przez bomby i rakiety rosyjskie, jak i przez bestialsko zachowujące się wojska Putina.

W wyniku migracji uchodźców liczba Ukraińców w Polsce szacowana jest dziś na ok. 1,5 mln osób. Do polskich szkół uczęszcza ponad 150 tys. ukraińskich dzieci. Relacje z ogromną większością Ukraińców w Polsce są bardzo dobre i przyjazne. W tych warunkach pobłażliwość wobec publicznego fałszowania historii ludobójstwa na Wołyniu i w sąsiednich regionach oraz pozwalanie na gloryfikowanie ludobójców z OUN-B, UPA i innych formacji jawi się jako szczególnie groźna i szkodliwa, ponieważ oznacza także zgodę na niszczenie bardzo dobrych, przyjaznych relacji z ogromną większością Ukraińców, którzy mają szacunek do Polski, Polaków i naszej historii. Powyższe fakty stanowią uzasadnienie dla prawnego i karnej ochrony polskiej pamięci historycznej.

Karalność zaprzeczania zbrodniom dokonany na Polakach została wprowadzona w ustawie o IPN. Obecnie art. 55 ustawy o IPN penalizuje zaprzeczanie określonym według dość nieprecyzyjnych kryteriów zbrodni, których badaniem zajmuje się IPN i które zostały popełnione w okresie od dnia 8 listopada 1917 r. do dnia 31 lipca 1990 r. Art. 55 ustawy o IPN penalizuje zaprzeczanie także innym zbrodniom niż eksterminacjom, a jednocześnie nie obejmuje wprost kłamliwego zaprzeczenia zbrodniom ludobójstwa popełnionym na Wołyniu i w sąsiednich regionach. Wprowadzenie proponowanej zmiany znacznie ułatwi prowadzenie, na podstawie art. 55 ustawy o IPN, postępowań karnych przeciwko osobom zaprzeczającym sprawstwu zbrodni ludobójstwa dokonanej przez ukraińskie formacje, w szczególności OUN- B i UPA.

Zmiana w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557 i 1717 oraz z 2025 r. poz. 1006 i 1019) polega na uchyleniu art. 13aa. Przepis ten obecnie stanowi, że minister właściwy do spraw informatyzacji może podjąć działania mające na celu rozwój i wykorzystanie systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 22a ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy

obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2024 r. poz. 167, z późn. zm.), do realizacji zadań publicznych po zasięgnięciu opinii ministra, w którego właściwości pozostają sprawy związane z realizacją tych zadań.

Zmiana w **ustawie z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim** (Dz. U. z 2023 r. poz. 1989 oraz z 2025 r. poz. 622 i 921) ma na celu zmianę art. 30 ust. 1 pkt 1 wydłużając minimalny okres nieprzerwanego pobytu w Polsce wymagany do uznania cudzoziemca za obywatela polskiego z 3 do 10 lat.

Proponowana zmiana odpowiada na potrzebę zapewnienia głębszej integracji cudzoziemców z polskim społeczeństwem, dostosowania regulacji do standardów Unii Europejskiej oraz odpowiedzi na wyzwania związane z rosnącą imigracją, w tym szczególnie ukraińską. Proponowana zmiana ma na celu stworzenie warunków sprzyjających pełniejszej integracji cudzoziemców przed przyznaniem im polskiego obywatelstwa, co jest kluczowe dla stabilności społecznej i gospodarczej Polski w obliczu dynamicznie rosnącej imigracji.

Podstawowy powód wprowadzenia tej zmiany wynika z tego, że obecny 3-letni okres pobytu wymagany do uzyskania obywatelstwa jest jednym z najkrótszych w Unii Europejskiej, co może nie zapewniać wystarczającego czasu na opanowanie języka polskiego na poziomie B1, zrozumienie kultury oraz pełną adaptację do realiów społeczno-prawnych. Dla porównania, kraje takie jak Węgry wymagają 8 lat, Włochy i Austria 10 lat, Hiszpania 10 lat, co pozwala na lepsze przygotowanie kandydatów do roli obywateli¹. Wydłużenie okresu do 10 lat odpowiada tym standardom, wspierając lepszą asymilację.

Podnieść należy, że w 2023 roku w Polsce przebywało około 1,5 miliona Ukraińców, co stanowi znaczący wzrost w porównaniu z 0,5 miliona w 2014 roku, wynikający z konfliktu na Ukrainie²³. Dłuższy okres pobytu zapewni tej licznej grupie więcej czasu na integrację, co jest kluczowe dla harmonijnego współistnienia w społeczeństwie polskim. Przyznanie obywatelstwa w wielu krajach UE jest poprzedzone obowiązkiem długoletniego pobytu, co odzwierciedla wspólne podejście do integracji migrantów. Państwa takie jak Francja (5 lat, z możliwością skrócenia do 2 lat dla absolwentów), Niemcy (5 lat, z możliwością skrócenia do

¹ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/citizenship/> (stan na dzień: 21.04.2025 r.).

² Dane o imigracji ukraińskiej na podstawie raportów Urzędu do Spraw Cudzoziemców i szacunków GUS, 2023 r. ([Urząd do Spraw Cudzoziemców](#)).

³ <https://www.gov.pl/web/udsc/obywatele-ukrainy-w-polsce--aktualne-dane-migracyjne2> (stan na dzień: 21.04.2025 r.)

3 lat po kursie integracyjnym), Czechy (5 lat) oraz wspomniane Węgry, Włochy i Austria stosują dłuższe okresy, co sprzyja stabilności społecznej i gospodarczej.⁴ Wydłużenie okresu do 10 lat pozwoli Polsce lepiej wpisać się w te standardy, wzmacniając jej pozycję w unijnej polityce migracyjnej. Dłuższy okres pobytu umożliwi cudzoziemcom lepsze przygotowanie do pełnienia roli obywateli, co przełoży się na większą spójność społeczną i potencjalne korzyści gospodarcze, takie jak zwiększone inwestycje w nieruchomości czy przedsiębiorczość, jak obserwowano w Hiszpanii (Benefits of the EU Long-Term Residence Permit).⁵

Zmiana w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 814, 854 i 1897 oraz z 2025 r. poz. 129, 619 i 637) umożliwia właściwym okręgowym izbom pielęgniarek i położnych przedłużenie warunkowego prawa wykonywania zawodu, które zostało przyznane na podstawie zgody Ministra Zdrowia na wykonywanie zawodu pielęgniarki lub położnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach tzw. procedury uproszczonej, do czasu ukończenia kształcenia zgodnego z wymogami Unii Europejskiej i kontynuację zatrudnienia w zawodzie pielęgniarki lub położnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jednak nie dłużej niż o 3 lata.

W art. 11 - 19 projektu ustawy zawarto stosowane przepisy przejściowe i dostosowujące związane z proponowanymi zmianami w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W art. 20 projektu ustawy określono, że w latach 2025 i 2026 środki rezerwy, o której mowa w art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572 i 1717), mogą być przeznaczone na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności dla jednostek samorządu terytorialnego, które realizują zadania oświatowe związane z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie ustawy zmienianej w art. 1 albo którzy przebywają legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa. Przy podziale środków rezerwy na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego mogą być uwzględniane zdarzenia, które wystąpiły w latach poprzednich.

⁴ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/citizenship/> (stan na dzień: 21.04.2025 r.).

⁵ <https://expatsmagazine.org/eu-long-term-residency/> (stan na dzień: 21.04.2025 r.)

W **art. 21 projektu ustawy** uregulowano kwestie postępowań w sprawie decyzji, o których mowa w art. 7 ust. 1d ustawy zmienianej w art. 5 (ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentystry). Określono, że do tych postępowań wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. W przypadku osób, które uzyskały zgodę, o której mowa w art. 7 ust. 2a albo 9 lub 10 ustawy zmienianej w art. 5, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, bieg terminu, o którym mowa w art. 7 ust. 2da i 12c ustawy zmienianej w art. 5, na złożenie wniosku o przyznanie prawa wykonywania zawodu rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Do postępowań w sprawie przyznania prawa wykonywania zawodu, o którym mowa w art. 7 ust. 2e lub 13 ustawy zmienianej w art. 5, wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe, z zastrzeżeniem art. 21 ust. 3. Przepisy art. 7 ust. 2e, 13 i 21a ustawy zmienianej w art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się także do rozstrzygnięć podjętych w wyniku postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Artykuł 22 projektu ustawy stanowi, że do postępowań w sprawie uznania za obywatela polskiego wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 9 (ustawa o obywatelstwie polskim) w brzmieniu dotychczasowym.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 2025 r. Wyjątki od zasadniczego terminu wejścia w życie określono w art. 23 pkt 1–4, wskazane tam przepisy powinny wejść w życie z uwzględnieniem odpowiedniego, dłuższego okresu vacatio legis oraz w art. 23 pkt 6, na podstawie którego stosowne przepisy mają wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia z mocą od dnia 1 września 2025 r. Ponadto przepis końcowy w art. 23 pkt 5 stanowi, że art. 1 pkt 18 i 19, które wchodzi w życie z dniem określonym w komunikacie, o którym mowa w art. 33 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 854).

IV. Skutki finansowe oraz społeczno-gospodarcze wprowadzenia ustawy

Projektowana ustawa będzie wywoływała pozytywne skutki dla budżetu państwa, bowiem proponowane zmiany, w szczególności w zakresie ograniczenia udzielania świadczeń opieki zdrowotnej oraz świadczenia wychowawczego dla obywateli Ukrainy legalnie przebywających

na terenie Rzeczypospolitej Polskiej spowodują zmniejszenie wydatków z budżetu państwa. Ponadto w związku z rozwiązaniami proponowanymi w nowelizacji ustawy prognozuje się, że wydatki w zakresie zbiorowego zakwaterowania będą spadać. Niezbędne będzie jednak zapewnienie finansowania utrzymanych w ustawie form wsparcia wynikających z nowelizowanej ustawy specjalnej w związku z przedłużeniem udzielania pomocy obywatelom Ukrainy do dnia 4 marca 2026 r. Projektowane zmiany nie będą mieć wpływu na jednostki samorządu terytorialnego bowiem na podstawie znowelizowanej ustawy nadal będzie kontynuowana, przez gminy oraz instytucje gminne, realizacja przypisanych im zadań.

Projektowane regulacje będą miały pozytywne skutki gospodarcze w postaci zmniejszonych wydatków państwa w szczególności w zakresie finansowania świadczeń zdrowotnych i świadczeń wychowawczych dla obywateli Ukrainy legalnie przebywających na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Projektowane zmiany będą wywoływały pozytywne skutki społeczne, bowiem przyczynią się do zwiększenia zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, a także zapewnią realizację zasady równości wobec prawa. Dodatkowo projektowane zmiany w ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny będą miały pozytywne skutki społeczne wynikające z faktu, że Państwo Polskie będzie wyposażone w precyzyjne narzędzia prawne umożliwiające ściganie i karanie za przestępstwo negowania zbrodni ludobójstwa dokonywanych na obywatelach polskich. Pozytywne skutki społeczne będzie wywoływała także regulacja podwyższająca ustawowy zakres kary za nielegalne przekroczenia granicy państwowej oraz organizowanie procederu nielegalnego przekraczania granicy państwowej. Takie działania powodują, że społeczeństwo, mając na uwadze trwające nieprzyjemne działania Białorusi przeciwko Polsce, w szczególności na granicy państwowej, zauważy, że państwo działa realnie zwiększa ustawowy zakres kary za to przestępstwo a tym samym stara się chronić społeczeństwo przed skutkami nielegalnej migracji. Nowelizacja ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny nie będzie wywoływała skutków dla budżetu państwa oraz dla budżetu jednostek samorządu terytorialnego. Zmiany te nie będą powodowały też skutków gospodarczych.

Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim będzie miała pozytywne skutki społeczne, bowiem dłuższy okres pobytu zapewni cudzoziemcom, w tym dużej grupie

obywateli Ukrainy, więcej czasu na naukę języka i adaptację kulturową, co sprzyja lepszej integracji ze społeczeństwem polskim. Przewiduje się, że skutki gospodarcze proponowanej zmiany będą pozytywne, bowiem imigranci, którzy zdecydują się zostać przez 10 lat, mogą zwiększyć np. inwestycje w nieruchomości czy przedsiębiorczość, wspierając lokalną gospodarkę. Jednocześnie to rozwiązanie może powodować, że część imigrantów wybierze kraje z krótszym okresem oczekiwania, co może mieć negatywny wpływ na krajowy rynek pracy. Skutkiem finansowym proponowanych zmian w omawianej ustawie może być czasowy spadek wpływów z opłat konsularnych (szacunkowo 3-5 mln zł rocznie przy założeniu spadku wniosków o 20-30%). Spadek ten zostanie częściowo zrównoważony przez oszczędności na świadczeniach socjalnych. W przypadku budżetów jednostek samorządu terytorialnego mogą pojawić się oszczędności administracyjne w miastach o dużej imigracji takich jak Warszawa, Wrocław, Kraków. Mogą one wynieść od kilku do kilkunastu tysięcy zł rocznie na jednostkę.

Projekt ustawy nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców (projekt ustawy nie będzie miała wpływu na sytuację mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców).

Z uwagi na pozytywne skutki projektowanej nowelizacji ustawy specjalnej, która:

- 1) znosi preferencje dla obywateli Ukrainy w zakresie świadczeń opieki zdrowotnej,
- 2) wprowadza ograniczenia finansowania z budżetu państwa świadczenia wychowawczego dla obywateli Ukrainy przebywających legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) utrzymuje rozwiązania zawarte w zawetowanej ustawie z dnia 5 sierpnia 2025 r., które w założeniach uszczelniają system udzielania pomocy oraz wygaszają części działań pomocowych dla obywateli Ukrainy,
- 4) a także w związku z tym, że w nowelizacji ustawy o Instytucje Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Kodeksie karnym oraz w zmianie ustawy o obywatelstwie wprowadza się potrzebne i oczekiwane przez społeczeństwo zmiany

- projekt ustawy nie podlegał opiniowaniu.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu

funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt ustawy nie zawiera wymogów nakładanych na usługodawców podlegających notyfikacji, o której mowa w art. 15 ust. 7 lub art. 39 ust. 5 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.